

44 ומצותיה בזמן הזה הוא ענין הַזְרִיעָה של האור האלוקי, כי בזמן
45 הזה הדבר לא נראה וניכר בגלוי, כשם שהגרעין הנורע בארץ לא נראה וניכר
46 בגלוי, וְאֵלּוּ עֲנֵן הַצְּמִיחָה (בשול התבואות) וגילוי האלקות
47 בעולם בגלוי יִהְיֶה לְעֵת־לְבָא בימות המשיח (וְהָאָרֶז מִזֶּה מאירה
48 בזמן הגלות בְּזִמְנֵי הַמּוֹעֲדִים,
49 כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל).

50 (ה) וַיֵּשׁ לֹמֶר בְּדֶרֶךְ אֲפֹשֶׁר,
51 שְׁזָהוּ גַם הַקָּשָׁר של האמור לעיל
52 על גילוי האלקות בעולם לעתיד לבוא
53 עִם מֵה שֶׁכְּתוּב בתורה לגבי חודש
54 ניסן "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם",
55 שְׁחֹדֶשׁ נִסָּן הוּא חֹדֶשׁ שֶׁל
56 גְּאוּלָּה, שְׁבוּ נִגְאָלוּ אַבְוֹתֵינוּ
57 מִמִּצְרַיִם וְבוּ עֲתִידִין לְהִגָּאֵל
58 בַּגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה לְבוֹא, שְׁזָהוּ הַטַּעַם
59 הַפְּנִימִי לִכְךָ שֶׁהַגְּאוּלָּה מִמִּצְרַיִם
60 וְהַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה הֵם בְּחֹדֶשׁ נִסָּן
61 לְפִי שְׁחֹדֶשׁ נִסָּן הוּא חֹדֶשׁ
62 הָאֲבִיב, שְׁבוּ מִתְחִיל בְּשׁוּל
63 הַתְּבוּאָה וּבְרוּחַנִיּוֹת הַכוּוֹנָה מִתְחִיל
64 לְהֵאִיר גִּילּוּי אֵלֶקוֹת בְּעוֹלָם, שְׁזָהוּ
65 עֲנִינָהּ שֶׁל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה,
66 עֲנֵן הַצְּמִיחָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
67 וּמִלְאוּ פְּנֵי תֵבֶל תְּנוּכָה, שֶׁפַּע
68 שֶׁל תְּבוּאָה וּפִירוֹת, לְאַחֲרֵי כָּל־לוֹת
69 הָעֵבוֹדָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
70 דְ"הַבָּאִים יִשְׂרָשׁ בְּנוֹי שֶׁל
71 יַעֲקֹב", שְׁזָהוּ זְרִיעַת הַתּוֹרָה
72 וּמִצְוֹת שְׁזֹרְעִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
73 בְּמִשְׁךְ שֵׁית אֶלְפֵי שְׁנַיִן דְּהוּי
74 עֲלֵמָא⁵⁴, שֶׁשֶׁת אֶלְפֵי הַשְּׁנַיִם שֶׁל
75 קִיּוֹם הָעוֹלָם (כְּמֵאִמֶר חֲכָמֵינוּ ז"ל)
76 וּבְכֹרֶט בְּמִשְׁךְ אוֹתֵם שְׁנַיִם מֵתוֹךְ
77 שֶׁשֶׁת אֶלְפֵי הַשְּׁנַיִם שֶׁהֵם זְמַן
78 הַגְּלוּת, פִּירוּעַ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת
79 שֶׁכָּל הַגִּילּוּיִים שֶׁל הַאֵלֶקוֹת
80 בְּעוֹלָם שֶׁל יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ
81 תְּלוּיִים בְּמִעֲשֵׂינוּ וְעִבּוֹדְתָנוּ
82 כֹּל זְמַן מִשְׁךְ הַגְּלוּת⁵⁵.

1 הַסְּפִירוֹת (לְמַעַלָּה יוֹתֵר מִמֵּה שֶׁמִּגַּעַת בְּחִינַת הַחֲכֵמָה שֶׁקְּשׁוּרָה
2 בְּסֹדֵר נִזְקִין, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל, וְזֹאת אִף שֶׁבְּסֹדֵר הַסְּפִירוֹת הַחֲכֵמָה הִיא לְמַעַלָּה
3 מִהַדְּעַת שְׁהֵי סֹדֵר הַסְּפִירוֹת הוּא חֲכֵמָה-בִּינָה-דַעַת)⁵¹, וְעַל-יְדֵי-זֶה כִּכּוֹחַ
4 עֲנֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה לֹא רַק בְּרוּר "אַרְבַּעָה אַבּוֹת נִזְקִין",
5 שֶׁכְּלֻלוֹתֵם שֶׁל אַרְבַּעַת סוּגֵי הַנּוּקִיִּם
6 הַכְּלָלִיִּים הוּא בְּחִינַת הַסְּפִימִיּוֹת
7 דְּקִלְיָפָה, אֲלֵא נִפְעַל גַּם בְּרוּר
8 וְעַלִּיה שֶׁל בְּחִינַת הַמְּקִיפִים
9 דְּקִלְיָפָה שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר דְּבַר חֲמוּר
10 יוֹתֵר, בְּהַקְּבֵלָה לִכְךָ שֶׁבְּקֹדֶשׁ
11 הַמִּקְיָף נַעֲלָה יוֹתֵר מִהַפְּנִימִי (וְעַל-
12 דֶּרֶךְ הַמִּבְּאֵר בְּלִקּוּטֵי תּוֹרָה'
13 פְּרִשְׁת "אַחֲרֵי",⁵² בְּפִירוּשׁ
14 מֵה שֶׁכְּתוּב⁵³ כִּי בִיּוֹם הַזֶּה
15 יִכְפַּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם,
16 "עֲלֵיכֶם" דְּוָקָא, מֵה שְׁהוּא
17 בְּחִינַת מְקִיף מִלְּמַעַלָּה וְלֹא יוֹרֵד
18 וְנִמְשָׁךְ לְהַתְּגַלּוֹת בְּפִינִימִיּוֹת, שְׁעַל זֶה
19 נֶאֱמַר "יִכְפַּר" הַקְּדוּשׁ-בִּירוּךְ-הוּא,
20 מֵה-שְׁאִי-כֵן "מִכָּל
21 חֲטָאֵתֵיכֶם", פְּנִימִיּוֹת שֶׁכֶּכֶם,
22 שֶׁהִיא בְּחִינָה יוֹתֵר נִמּוּכָה עַל זֶה
23 נֶאֱמַר "לְפָנֵי הַיְוֵי תִּטְהַרוּ",
24 אֲתֵם בְּעֲצֻמְכֶם כִּי אֵת הַפְּנִימִיּוֹת
25 גַּם הָאָדָם עֲצֻמוֹ יוּכַל לְכַפֵּר וְלַטְהַר).

26 וְזָהוּ הַתּוֹכֵן הַכְּלָלִי שֶׁל הַפְּסוּק
27 "וְיִהְיֶה אֲמוּנַת עֲתִיד חוֹסֵן
28 יְשׁוּעוֹת חֲכֵמַת וְדַעַת", שֶׁקָּאֵי
29 מִכוּוֵן עַל שֶׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה,
30 כְּלָלוֹת הַתּוֹרָה, כְּפִי שֶׁפּוֹעֲלָת
31 בְּעוֹלָם וְכְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל בְּאֵרִיכוֹת
32 שִׁבּוּחַ בֹּא לְיַדִּי בִּיטוּי עֲנֵין הַתְּגַלּוֹת
33 הַאֵין-סוּף הַבְּלִי-גְבוּל בְּתוֹךְ הָעוֹלָם
34 הַמּוֹגְבֵל. וְהַתְּחַלְתָּה בְּזָה בְּפַעּוֹלָת
35 הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הִיא בְּעֲנֵן שְׁנֵי סֹדְרֵי
36 הַמִּשְׁנָה הַרְּאשׁוֹנִים הַרְּמוּזִים בְּמִילִים
37 "אֲמוּנַת עֲתִיד", הַסְּדְרִים
38 "זְרַעִים" וְ"מוֹעֲד", שְׁזָהוּ
39 שְׁעֲנֵן הַפְּנִימִי שֶׁל הַמּוֹעֲדִים
40 וְהַדְּבַר בֹּא לְיַדִּי בִּיטוּי בְּקַבִּיעוֹתָם
41 בְּחֻקּוֹת הַשְּׁנָה קְשׁוּר עִם זְמַן
42 בְּשׁוּל הַתְּבוּאוֹת, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל
43 בְּאֵרִיכוֹת, כִּי כְּלָלוֹת עֲנֵן הַתּוֹרָה

שֶׁמִּגַּעַת בְּחִינַת הַחֲכֵמָה)⁵¹, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה
לֹא רַק בְּרוּר "אַרְבַּעָה אַבּוֹת נִזְקִין", שֶׁכְּלֻלוֹתֵם
הוּא בְּחִינַת הַסְּפִימִיּוֹת דְּקִלְיָפָה, אֲלֵא גַּם בְּרוּר
בְּחִינַת הַמְּקִיפִים דְּקִלְיָפָה (וְעַל-דֶּרֶךְ הַמִּבְּאֵר
בְּלִקּוּטֵי תּוֹרָה' פְּרִשְׁת "אַחֲרֵי"⁵², בְּפִירוּשׁ מֵה
שֶׁכְּתוּב⁵³ כִּי בִיּוֹם הַזֶּה יִכְפַּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם, "עֲלֵיכֶם" דְּוָקָא, מֵה שְׁהוּא בְּחִינַת מְקִיף,
שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר "יִכְפַּר", מֵה-שְׁאִי-כֵן "מִכָּל
חֲטָאֵתֵיכֶם", פְּנִימִיּוֹת שֶׁכֶּכֶם, עַל זֶה נֶאֱמַר "לְפָנֵי
הַיְוֵי תִּטְהַרוּ", אֲתֵם בְּעֲצֻמְכֶם).

וְזָהוּ "וְיִהְיֶה אֲמוּנַת עֲתִיד חוֹסֵן יְשׁוּעוֹת חֲכֵמַת
וְדַעַת", שֶׁקָּאֵי עַל שֶׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה,
כְּלָלוֹת הַתּוֹרָה, כְּפִי שֶׁפּוֹעֲלָת בְּעוֹלָם. וְהַתְּחַלְתָּה
בְּזָה הִיא בְּעֲנֵן "אֲמוּנַת עֲתִיד", "זְרַעִים"
וְ"מוֹעֲד", שְׁזָהוּ שְׁעֲנֵן הַמּוֹעֲדִים קְשׁוּר עִם זְמַן
בְּשׁוּל הַתְּבוּאוֹת, כִּי כְּלָלוֹת עֲנֵן הַתּוֹרָה
וּמִצְוֹתֶיהָ בְּזִמְנֵי הַזֶּה הוּא עֲנֵן הַזְּרִיעָה, וְאֵלּוּ עֲנֵן
הַצְּמִיחָה (בְּשׁוּל הַתְּבוּאוֹת) יִהְיֶה לְעֵת־לְבָא
(וְהָאָרֶז מִזֶּה בְּזִמְנֵי הַמּוֹעֲדִים, כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל).

(ה) וַיֵּשׁ לֹמֶר בְּדֶרֶךְ אֲפֹשֶׁר, שְׁזָהוּ גַם הַקָּשָׁר
עִם מֵה שֶׁכְּתוּב "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם",
שְׁחֹדֶשׁ נִסָּן הוּא חֹדֶשׁ שֶׁל גְּאוּלָּה, שְׁבוּ נִגְאָלוּ
אַבְוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְבוּ עֲתִידִין לְהִגָּאֵל, שְׁזָהוּ לְפִי
שְׁחֹדֶשׁ נִסָּן הוּא חֹדֶשׁ הָאֲבִיב, שְׁבוּ מִתְחִיל
בְּשׁוּל הַתְּבוּאָה, שְׁזָהוּ עֲנִינָהּ שֶׁל הַגְּאוּלָּה
הַעֲתִידָה, עֲנֵן הַצְּמִיחָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּמִלְאוּ פְּנֵי
תֵבֶל תְּנוּכָה, לְאַחֲרֵי כָּל־לוֹת הָעֵבוֹדָה דְ"הַבָּאִים
יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב", שְׁזָהוּ זְרִיעַת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת
שְׁזֹרְעִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ שֵׁית אֶלְפֵי שְׁנַיִן
דְּהוּי עֲלֵמָא⁵⁴, וּבְכֹרֶט בְּמִשְׁךְ זְמַן הַגְּלוּת, פִּירוּעַ
שֶׁכָּל הַגִּילּוּיִים שֶׁל יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ תְּלוּיִים בְּמִעֲשֵׂינוּ וְעִבּוֹדְתָנוּ כֹּל זְמַן מִשְׁךְ הַגְּלוּת⁵⁵.

הַגְּלוּת⁵⁵.

(51) מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ד ע' א'שצו. (52) כח, ב. (53) אחרי טז, ל. (54) ר"ה לא, א. ושי"נ. (55) תניא רפ"ז.